Додаток
до рішення XV сесії
обласної ради VIII скликання
від 28.04.2023 № 502

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2022 РОЦІ

Упродовж 2022 року органи прокуратури Херсонської області залишалися згуртованими та мобілізованими довкола ефективного виконання конституційних функцій з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави в особливий період.

Документування та організація досудового розслідування злочинів, пов'язаних з агресією Російської Федерації

Починаючи з 24 лютого 2022 року, з початку повномасштабної війни в Україні, забезпечена робота як обласної прокуратури, так і шести окружних прокуратур Херсонської області.

З 11 листопада 2022 року звільнено правобережну частину Херсонської області (Бериславський та частково Херсонський райони).

Водночас значна територія Херсонської області ще перебуває під тимчасовою окупацією збройних сил Російської Федерації, що суттєво впливає на стан злочинності та ефективність досудового розслідування.

Роботу слідчих та прокурорів акцентовано на здійсненні слідчих та розшукових дій, проведення яких можливе на деокупованих та поза межами окупованих територій Херсонської області, а також на проведенні за дозволом суду спеціального досудового розслідування кримінальних проваджень.

Першочергову увагу зосереджено на фіксації та документуванні злочинів агресора.

Упродовж 2022 року на території Херсонської області обліковано 11019 кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України та проти миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку.

Із зазначених кримінальних правопорушень 2268 - проти основ національної безпеки України (8 – за ст. 109 КК України «Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади»; 1035 – за ст. 110 КК України «Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України»; 4 – за ст. 110-2 КК України «Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України»; 307 – за ст. 111 КК України «Державна зрада»; 756 – за ст. 111-1 КК України «Колабораційна діяльність»; 142 – за ст. 111-2 КК України «Пособництво державі-агресору»; 11 – за ст. 113 КК України «Диверсія»; 3 – за ст. 114 КК України «Шпигунство»; 1 – за ст. 114-1

КК України «Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань»; 1 – за ст. 114-2 КК України «Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану») та 8751 - проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (8717 – за ст. 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни»; 2 - за ст. 436 КК України «Пропаганда війни»; 16 – за ст. 436-1 КК України «Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів»; 12 – за ст. 436-2 КК України «Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників»; 3 – за ст. 437 КК України «Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни», 1 – за ст. 441 КК України «Екоцид»).

За результатами досудового розслідування слідчими служби безпеки до суду направлено 35 обвинувальних актів про кримінальні правопорушення, вчинені після початку широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (2 – за ст. 110 КК України «Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, 9 – за ст. 111 КК України «Державна зрада», 17 – за ст. 111-1 КК України «Колабораційна діяльність», 4 – за ст. 111-2 КК України «Пособництво державі-агресору», 2 – за ст. 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни», 1 обвинувальний акт за ст. 332-1 КК України «Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї».

Так, у грудні скеровано до суду обвинувальні акти:

- стосовно журналіста та блогера С. за ч. 1 ст. 111, ч. 2 ст. 111, ч. 5 ст. 111-1 КК України, який організував розповсюдження матеріалів із закликами до повалення органів державної влади і сприяння окупантам у інформаційній війні, а також організував псевдоорган «Комітет спасіння за мир і порядок» і керував ним, обійняв посаду в окупаційному органі влади - заступника голови військово-цивільної адміністрації Херсонської області;

- стосовно депутата Херсонської міської ради Херсонського району Херсонської області VIII скликання С. за ч. 2 ст. 111, ч. 5 ст. 111-1, ч. 1 ст. 436-2 КК України, який сприяв окупантам у захопленні частини території області та створенні «Комітету спасіння за мир і порядок», а також виконує з 26.04.2022 по теперішній час обов'язки так званого «голови військово-цивільної адміністрації Херсонської області»;

- відносно заступника начальника управління Федеральної служби військ національної гвардії Російської Федерації по Ростовській області полковника поліції за обвинуваченням у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України, який на початку квітня 2022 року, перебуваючи в адміністративній будівлі ГУНП в Херсонській області, разом із

невстановленими представниками збройних формувань Російської Федерації допитували працівників поліції Херсонщини на предмет їх взаємодії та співпраці із Збройними силами України, обізнаності щодо місць знаходження військовослужбовців територіальної оборони Збройних Сил України, учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил на сході України на території м. Херсона.

Також Херсонською обласною прокуратурою 15.08.2022 направлено до суду обвинувальний акт у кримінальному провадженні за ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України за обвинуваченням заступника командувача Чорноморського флоту Російської Федерації з матеріально-технічного забезпечення та командира 11-ї окремої інженерної бригади Південного військового округу (в/ч 45767), які, порушуючи норми міжнародного гуманітарного права, захопили та зруйнували цивільний інфраструктурний об'єкт - гідротехнічну споруду Північно-Кримського каналу, в результаті чого забезпечили протиправне постачання води з Каховського водосховища до тимчасово окупованої території АР Крим.

Указаними діями заподіяно матеріальну шкоду державним інтересам на суму 1,4 млрд гривень.

Крім того, унаслідок пошкодження об'єктів Північно-Кримського каналу спричинено матеріальні збитки державі в особі Управління Північно-Кримського каналу на суму 134 млн гривень.

Спеціальне досудове розслідування (in absentia) у цих кримінальних провадженнях проводилося слідчими УСБ України в Херсонській області.

Невідкладно, після набуття чинності змін до Кримінального кодексу України, відповідно до яких встановлено кримінальну відповідальність за колаборацію діяльність, виправдовування збройної агресії Російської Федерації тощо, правоохоронними органами Херсонської області розпочато роботу щодо викриття таких фактів та здійснення за ними досудового розслідування.

Так, за результатами проведення досудового розслідування слідчими органів безпеки 28.12.2022 Херсонською обласною прокуратурою до суду направлено обвинувальний акт за ч. 2 ст. 111, ч. 5 ст. 111-1 КК України відносно особи, яка проходила службу в органах та підрозділах Служби безпеки України та за силової підтримки представників військових формувань РФ з метою встановлення окупаційного режиму допомагала представникам військових формувань у забезпеченні роботи органів управління міста Херсон, зайняла посаду так званого «голови військово-цивільної Херсонської міської адміністрації».

Також 09.09.2022 до суду направлено обвинувальний акт відносно колишнього працівника сфери освіти за ч. 5 ст. 111-1 КК України, яка 26.05.2022 добровільно зайняла посаду так званого «начальника Департаменту освіти і науки військово-цивільної адміністрації Херсонської області», створеного окупаційною владою.

На цей час судовий розгляд у провадженнях триває.

За процесуального керівництва прокурорів обласної прокуратури слідчими територіального підрозділу Державного бюро розслідувань завершено досудове розслідування та до суду скеровано 6 обвинувальних актів стосовно 6 осіб (злочини проти основ національної безпеки України – 4, у сфері корупції – 1, проти власності – 1).

Так, у грудні минулого року направлено до суду обвинувальні акти:

- щодо гр-на С. за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 111 КК України, який, обіймаючи посаду начальника ДУ «Херсонська виправна колонія (№ 90)», в умовах воєнного стану здійснив державну зраду, перейшов на бік ворога в період збройного конфлікту та надавав допомогу спецслужбам країни-агресора та військовим збройних сил Російської Федерації у проведенні підривної діяльності проти України, зокрема надавав приміщення для медичної допомоги військовим РФ, забезпечував ремонт техніки, а також сприяв у налагодженні контактів окупаційної влади з представниками органів державної влади в Херсонській області. Крім того, зайняв посаду керівника управління установи виконання покарань Херсонської області, яка підконтрольна адміністрації країни-агресора;

- у кримінальних провадженнях за обвинуваченням трьох колишніх працівників поліції у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 111 КК України.

Указані особи, будучи поліцейськими взводу охорони об'єктів та публічної безпеки Каховського районного відділу Управління поліції, добровільно проходять «службу» в підпорядкуванні окупаційної адміністрації РФ, а саме у незаконно створеному органі – «народная милиция», а пізніше - «Генический райотдел полиции ГУ МВД в Херсонской области».

Виконуючи завдання кримінального провадження, прокурори Херсонщини не залишилися осторонь у сприянні матеріальній підтримці Української армії.

Проводилася у минулому, а також триває у цьому році виважена робота щодо вжиття заходів до звернення застави в кримінальних провадженнях в дохід Збройних Сил України.

Так, з 24.02.2022 за результатами спільної роботи слідчих, прокурорів та суддів задоволено 10 клопотань та перераховано на рахунок Збройних Сил України 1,6 млн гривень.

Крім того, на розгляді суду перебуває ще 5 клопотань указаної категорії, у яких прокурорами ініційовано питання перерахування сум внесеної застави на потреби Збройних Сил України на загальну суму 582 тис. гривень.

Аналіз статистичних даних з питань протидії злочинності, координаційна діяльність прокурорів

Координаційна діяльність прокурорів минулого року була спрямована на протидію кримінальним правопорушенням проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, проти основ національної безпеки України, а

також іншим актуальним кримінальним правопорушенням, які вчиняються в умовах воєнного стану.

З цією метою створені відповідні міжвідомчі робочі групи з числа керівників правоохоронних органів та окремих органів державної влади регіону.

Так, під головуванням керівника обласної прокуратури відбулися засідання 2 міжвідомчих робочих груп, на яких визначено «дорожню карту» з фіксації та притягнення до кримінальної відповідальності винних у скоєнні злочинів осіб.

Також Спеціалізованою екологічною прокуратурою Херсонської обласної прокуратури 23.12.2022 із залученням представників ГУНП в Херсонській області, УСБ України в Херсонській області та представників Державної екологічної інспекції Південного округу (Запорізька та Херсонська області), Херсонського обласного управління лісового та мисливського господарства проведено засідання міжвідомчої групи під головуванням заступника керівника обласної прокуратури, на якому обговорено стан додержання вимог законодавства щодо охорони та збереження лісів, а також протидії кримінальним правопорушенням у цій сфері.

31.08.2022 керівником обласної прокуратури проведено координаційну нараду з керівниками правоохоронних органів регіону, на якій орієнтовано на викриття і документування правопорушень, пов’язаних із збройною агресією РФ проти України.

Не залишалися поза увагою і узгодження зусиль органів правопорядку регіону щодо протидії злочинності загалом.

Проте на стан кримінальної протиправності на території Херсонської області суттєво вплинула повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України.

У зв’язку з втратою Україною контролю над значною територією області до часткової деокупації та зміною місця дислокації органів досудового розслідування і прокуратури ускладнився процес звернення громадян (юридичних осіб) до правоохоронних органів із заявами та повідомленнями про вчинення загальнокримінальних правопорушень. Значна частина кримінальних правопорушень реєструвалася за результатами опрацювання відкритих джерел з повідомленнями про порушення законів та звичаїв війни комбатантами Російської Федерації.

У Єдиному реєстрі досудових розслідувань зареєстровано 19 733 кримінальні правопорушення, що менше на 29 % ніж у 2021 році.

Після 24.02.2022 обліковано 15730, з яких 11011 – злочини проти основ національної безпеки та проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, переважна частина яких є особливо тяжкими (9969).

Зазначені обставини також вплинули на показник рівня злочинності на 10 тисяч населення, який обраховується щодо наявного населення у певній адміністративно-територіальній одиниці за даними Держстату. Водночас майже половину облікованих на території області кримінальних правопорушень вчинено не мешканцями області, а комбатантами країни-агресора.

Рівень кримінальної протиправності на 10 тисяч населення склав 180,1 проти 99,3 у 2021 році.

Суттєво змінилася структура злочинності.

Значно збільшилася кількість (12622 проти 232) особливо тяжких злочинів, їх частка склала 70,0% проти 2,3% у 2021 році.

Це зростання зумовлено об'єктивними причинами, зокрема воєнними діями, які розпочато на території України іноземною державою.

Порівняно з 2021 роком, на 13,3% (з 3220 до 2792) скоротилася кількість тяжких злочинів.

Зокрема, цього року відбулося збільшення кількості вчинених кримінальних правопорушень:

- проти основ національної безпеки України (2268 проти 16);
- проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (8751 проти 3).

Ураховуючи, що переважна більшість зазначених кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості є особливо тяжкими злочинами, вказане і зумовило збільшення їх кількості та питомої ваги у структурі злочинності.

Упродовж 2022 року на 81,1 % більше обліковано кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я. В 11,1 рази більше обліковано очевидних умисних вбивств (533).

Обліковано 54 кримінальні правопорушення за фактами спричинення умисних тяжких тілесних ушкоджень (на 10,2% більше 2021 року), з них зі смертельними наслідками – 21 (на 16,7% більше в порівнянні з 2021 роком).

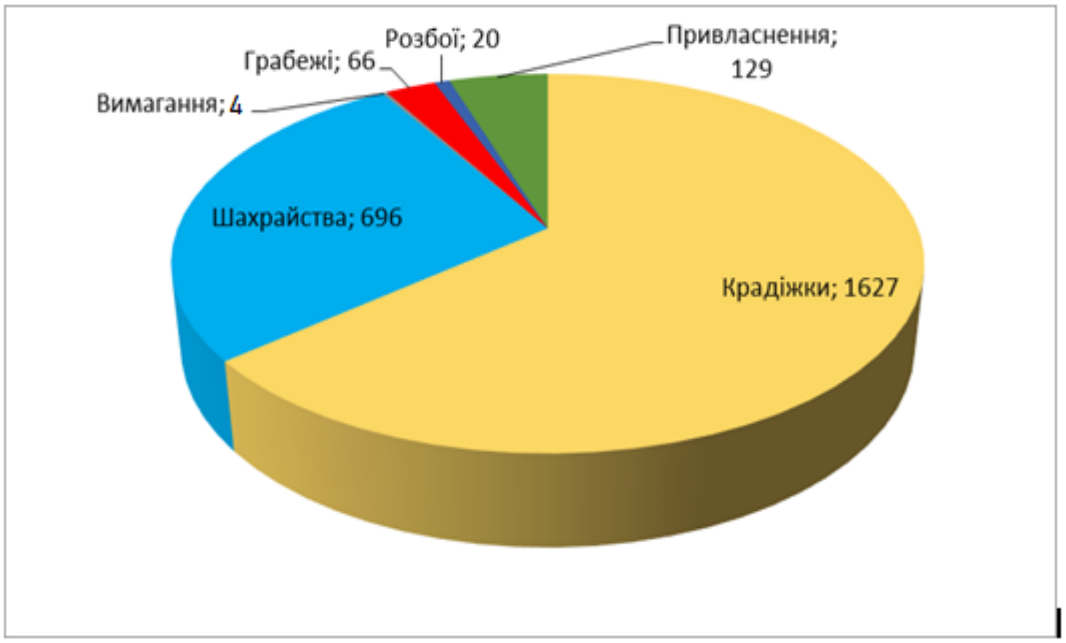
Кількість облікованих кримінальних правопорушень проти власності склала 2587, що на 48,8% менше ніж у 2021 році.

У структурі злочинності кримінальні правопорушення проти власності становлять лише сьому частину (2587 з 18041, або 14,3%).

Крадіжки складають 62,9% кримінальних правопорушень цієї категорії (1627). Незначною залишається кількість шахрайств – 696 (26,9%),

привласнень, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем – 129 (5,0%), грабежів – 66 (2,6%), розбійних нападів – 20 (0,8%), вимагань – 4 (0,2%).

Загалом по області зменшилося на 59,7% число крадіжок, на 53,2% – грабежів, на 63,6% – вимагань, на 28,6% – розбійних нападів, на 44,2% – фактів привласнень, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; водночас збільшилася на 42,3% кількість шахрайств.

Також відзначається тенденція до зменшення на 23,8% кількості облікованих кримінальних правопорушень (292) проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Має місце зменшення кількості кримінальних правопорушень, вчинених окремими категоріями осіб, у порівнянні з 2021 роком. Серед них:

- на 89,9 % скоєних особами, які раніше їх вчиняли;
- на 81,0 % вчинених групою осіб;
- на 92,9 % вчинених у стані алкогольного сп’яніння.

З урахуванням викладених особливостей можливо виділити такі тенденції:

- збільшилася на 79,9% (з 10030 до 18041) загальна кількість облікованих кримінальних правопорушень;
- в облікованих кримінальних правопорушеннях в 17,2 рази зросла кількість потерпілих, які загинули (3032 проти 176 у 2021 році);
- у 141,8 рази збільшилася кількість облікованих кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки (2268 проти 16 у 2021 році); у 2917,0 рази – проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (8751 проти 3 у 2021 році);
- збільшилася загальна кількість кримінальних правопорушень проти життя та здоров’я особи (+81,1%), у тому числі очевидних умисних вбивств чи

замахів (533 проти 48 у 2021 році, або в 11,1 рази), умисних тяжких тілесних ушкоджень (54 проти 49, або на 10,2%);

- зменшилася загальна кількість кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи (-50,0%); проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (-67,0%); проти власності (-48,8%); у сфері господарської діяльності (-70,3%); проти довкілля (-74,1%); проти громадської безпеки (-0,6%); проти безпеки руху та експлуатації транспорту (-23,8%); у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (-70,3%); у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (-62,5%);
- зменшилася загальна кількість кримінальних правопорушень (з урахуванням минулих років), вчинених неповнолітніми чи за їх участю (12 проти 85 у 2021 році, або на 85,9% менше).

Загалом основними пріоритетами у роботі прокурорів та органів правопорядку регіону залишаються протидія та забезпечення ефективного досудового розслідування злочинів, пов’язаних із збройною агресією проти України, злочинів проти основ національної безпеки, кримінальних правопорушень, які посягають на функціонування економіки держави, насамперед фактам привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, ухилення від сплати податків, зборів, незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної та безоплатної допомоги тощо.

Діяльність прокурорів у кримінальному провадженні

Упродовж 2022 року за процесуального керівництва прокурорів слідчими та дізнавачами органів поліції розслідувалося 39 244 кримінальні провадження.

За цей період закінчено 3697 проваджень, з них органами дізнання – 1490.

До суду слідчими та дізнавачами скеровано 407 обвинувальних актів (або 11,0% до загальної кількості закінчених проваджень).

З числа закінчених органами дізнання кримінальних проваджень до суду скеровано 207 обвинувальних актів.

За закінченими слідчими та дізнавачами кримінальними провадженнями встановлено збитків на суму 4859 тис. грн, у тому числі інтересам держави та територіальних громад – на суму 3003 тис. гривень.

Відшкодовано заподіяних кримінальними правопорушеннями збитків на суму 669 тис. грн, з них інтересам держави та територіальних громад – 69 тис. гривень.

Вжито заходів до розкриття кримінальних правопорушень на пріоритетних напрямах.

Приділено увагу забезпеченню ефективного розслідування та процесуального керівництва у кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення з ознаками корупції. До суду з обвинувальними актами скеровано 10 кримінальних проваджень (усі до 24.02.2022).

Так, обласною прокуратурою скеровано до суду обвинувальний акт відносно колишнього керівника АТ «Херсонська ТЕЦ» та начальника управління теплових мереж за обвинуваченням за ч. 2 ст. 367 КК України, які неналежно виконували свої службові обов'язки, не залучили до перевірки робіт спеціаліста з технічного нагляду, підписали акти прийняття виконаних робіт та списали кошти АТ «Херсонська ТЕЦ», виділені на здійснення будівельних робіт з капітального ремонту теплової ізоляції тепломагістралі на суму 1,4 млн грн, у той час, як акти виконаних робіт не відповідали проведеним роботам та використаним матеріалам. Водночас вказаними коштами заволодів керівник одного з приватних підприємств м. Кривий Ріг Дніпропетровської області, який також є обвинуваченим за ч. 1 ст. 366, ч. 5 ст. 191 КК України.

Скеровано до суду 7 обвинувальних актів у кримінальних провадженнях у бюджетній системі.

Зокрема, направлено до суду обвинувальний акт у кримінальному провадженні за обвинуваченням директора ТОВ «Інвестиційно-будівельне підприємство «Гарант» за ч. 5 ст. 27, ч. 5 ст. 191, ч. 2 ст. 366 КК України, який за сприяння інженера з технічного нагляду заволодів бюджетними коштами, виділеними для будівництва Токарівської амбулаторії загальної практики, шляхом внесення недостовірних відомостей до актів приймання виконаних робіт на будівництві цього об'єкта на загальну суму понад 870 тис. гривень.

Завершено розслідування скеруванням до суду обвинувального акта у кримінальному провадженні за обвинуваченням керівника КУ «Цюрупинська лікарня» за ч. 2 ст. 191 КК України, який за відсутності законних підстав надав розпорядження на здійснення доплат працівникам, які не були задіяні на роботах, пов'язаних з надання послуг хворим на «коронавірус», чим спричинив збитки бюджету на суму понад 216 тис. гривень.

Завершено досудове розслідування скеруванням до суду 4 обвинувальних актів у земельній сфері.

Зокрема, до суду спрямовано обвинувальний акт за ч. 1 ст. 254 КК України за фактом безгосподарного використання земель сільськогосподарського призначення (пасовища), які були надані в оренду для випасання худоби на земельній ділянці площею 49,47 га, що спричинило порушення структури ґрунту на площі 25 га.

Направлено до суду обвинувальний акт стосовно мешканки Херсонської області за ч. 2 ст. 197-1 КК України, яка самовільно зайняла земельну ділянку, що відноситься до зони особливого режиму використання земель (курган).

У 2022 році з обвинувальним актом скеровано кримінальне провадження за обвинуваченням директора Інституту рису НААН України у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, який, перебуваючи на посаді, у період з 10.12.2020 по 29.12.2020, зловживаючи своїм службовим становищем, всупереч інтересам служби здійснив продаж 226,02 тонн рису сирцю урожаю 2020 року, який належить Інституту рису НААН, за заниженими від ринкових цінами, чим завдав збитків установі на суму 683 258,46 гривень.

У минулому році за процесуального керівництва прокурорів Херсонської обласної прокуратури органами правопорядку знешкоджено 1 злочинне угруповання, яким у складі 3 осіб вчинено 7 кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів.

Обвинувальний акт у вказаному провадженні у січні 2022 року скерований до суду. Двом обвинуваченим обрана міра запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, щодо третього – провадження закрито у зв'язку з його смертю.

На цей час територіальне управління БЕБ у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі роботу не розпочало. Досудове розслідування кримінальних правопорушень, які посягають на економічну безпеку держави та віднесені до підслідності органів БЕБ України, здійснюється іншими правоохоронними органами за процесуального керівництва прокурорів органів прокуратури Херсонської області.

Прокурорами відділу нагляду за додержанням законів органами Бюро економічної безпеки України обласної прокуратури у 2022 році забезпечувалося процесуальне керівництво досудовим розслідуванням у 143 кримінальних провадженнях, більшість з яких - за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених розділами І та ХХ КК України.

У 2022 році обвинувачення підтримано у судовому розгляді 205 проваджень з ухваленням вироків**,** які вдалося розглянути судами до початку збройної агресії РФ проти України.

З 24.02.2022 розгляд кримінальних проваджень місцевими загальними судами області та Херсонським апеляційним судом по суті не здійснювався. Розпорядженнями Голови Верховного Суду від 06.03.2022 № 1/0/9-22 та від 26.09.2022 № 52 змінено територіальну підсудність судових справ (проваджень) з Херсонського апеляційного суду на Дніпропетровський апеляційний суд та з міських і районних судів області - на окремі міські і районні суди Дніпропетровської області, а з 03.10.2022 - на Одеський апеляційний суд та окремі міські, районні суди Одеської області. При цьому судами Дніпропетровської області продовжується розгляд справ (проваджень), які надійшли до 02.10.2022 включно на їх розгляд у порядку, визначеному ч. 7 ст. 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Крім того, прокурори вживали заходів щодо виправлення судових помилок, перегляду незаконних судових рішень в апеляційному порядку.

За апеляційними скаргами прокурора переглянуто 94,9 % незаконних судових рішень у кримінальних провадженнях.

Питома вага задоволених документів реагування, внесених прокурорами в апеляційному порядку на судові рішення, становить 81,3 %.

Протидія кримінальним правопорушенням та захист інтересів держави у сфері охорони навколишнього природного середовища

Пріоритетом у діяльності залишається протидія правопорушенням у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Упродовж 2022 року органами прокуратури області забезпечено процесуальне керівництво у 484 кримінальні провадження у сфері охорони навколишнього природного середовища, з них у 32 – про злочини, пов’язані зі збройною агресією РФ проти України.

До суду направлено 5 обвинувальних актів.

Зокрема, Херсонською обласною прокуратурою направлено до суду обвинувальний акт за обвинуваченням 2 військових РФ у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, за фактом захоплення та руйнування Північно-Кримського каналу, в результаті чого спричинено матеріальні збитки державі на суму понад 1,4 млрд гривень.

Наразі Спеціалізованою екологічною прокуратурою Херсонської області здійснюється процесуальне керівництво у кримінальному провадженні за ст. 441 КК України «Екоцид» за фактом вчинення протиправних дій військовими РФ, що призвели до масової загибелі птиці на філії «Чорнобаївське» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард» та може спричинити екологічну катастрофу на території міста Херсон і області.

Обласною прокуратурою разом із слідчими, із залученням спеціалістів Державної екологічної інспекції Південного округу (Запорізька та Херсонська області) проведено огляд місця мору та масового захоронення птиці.

У ході проведення слідчої дії зафіксовано докази вчинення кримінального правопорушення, відібрано необхідні зразки для з’ясування впливу указаної події на навколишнє природнє середовище та проведення необхідних експертних досліджень.

У 2022 році у сфері охорони навколишнього природного середовища за позовами прокурора судами відкрито провадження на 2496 тис. грн. А також пред'явлено позов у кримінальному провадженні про стягнення матеріальної шкоди, завданої кримінальним правопорушенням у сфері охорони навколишнього природного середовища на суму 1,53 млрд гривень.

Судами задоволено 3 позови на 387 тис. грн. Судові рішення виконано на 82 тис. гривень.

19.12.2022 пред’явлено позов про визнання протиправною бездіяльності Департаменту захисту довкілля та природних ресурсів Херсонської обласної державної адміністрації, яка полягає у незатвердженні проєкту землеустрою з організації та встановлення меж гідрологічного заказника загальнодержавного

значення «Озеро Соляне», а також у невнесенні до Державного земельного кадастру відомостей про межі його території. Розгляд позову триває.

Захист інтересів дітей та протидія насильству

У 2022 році на 85,9 % зменшився рівень підліткової злочинності з урахуванням злочинів минулих років.

З часу повномасштабного вторгнення військовослужбовців збройних сил Російської Федерації та підконтрольних їм незаконних збройний формувань на територію України органами досудового розслідування та обласною прокуратурою вживались заходи щодо належної фіксації воєнних злочинів, вчинених представниками країни-агресора.

розслідування та обласною прокуратурою вживалися заходи щодо належної фіксації воєнних злочинів, вчинених представниками країни-агресора.

Так, згідно з даними Єдиного реєстру досудових розслідувань станом на 31.12.2022 органами досудового розслідування області, починаючи з 24.02.2022, розпочато 287 кримінальних проваджень за фактами вчинення кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку за ст. 438 КК України, у яких потерпіли діти, а також було захоплено, пошкоджено та зруйновано навчальні заклади області (235 об’єктів).

За фактами загибелі та травмування 79 дітей розпочато 58 кримінальних проваджень, з них: за ч. 1 ст. 438 КК України стосовно 53 дітей, що були травмовані, за ч. 2 ст. 438 КК України – 26 дітей, які загинули.

За фактами викрадення та незаконного позбавлення волі мирного населення (цивільних осіб) органами досудового розслідування області розпочато 7 кримінальних проваджень, потерпілими у яких є 8 дітей.

У теперішній час 6 неповнолітніх перебувають на підконтрольній Україні території, 2 – на тимчасово окупованій території (с. Нова Збур’ївка Скадовського району Херсонської області).

За фактами незаконної депортації дітей органами досудового розслідування області розпочато 27 кримінальних проваджень, потерпілими у яких є 148 дітей.

Наразі триває збір і фіксація доказів злочинної діяльності РФ, а також вживаються заходи до встановлення винних осіб.

У сфері охорони дитинства до суду скеровано із обвинувальними актами 2 кримінальних провадження. Загальна сума встановлених збитків у закінчених досудовим розслідуванням кримінальних провадженнях складає 421 тис. грн, на яку прокурорами заявлено позови. З метою відшкодування збитків накладено арешт на майно обвинувачених на суму 345 тис. гривень.

До прикладу, направлено до суду обвинувальний акт стосовно директора ТОВ «Будівельна компанія «Смартхаус» за ч. 2 ст.191, ч. 1 ст. 366 КК України за фактом внесення недостовірних відомостей до актів виконаних будівельних

робіт та додатків до них під час капітального ремонту утеплення фасаду Новотроїцької ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1 (сума збитків 183 тис. гривень).

До суду спрямовано обвинувальний акт стосовно директора ПП «Еліт-БУД» за ч. 2 ст. 191, ч. 1 ст. 366 КК України за фактом внесення недостовірних відомостей до актів виконаних будівельних робіт при реконструкції покрівлі Новоолексіївської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 2 (сума збитків 238 тис. гривень).

Упродовж 2022 року у сфері охорони дитинства заявлено 12 позовів на суму 23 947 тис. грн, з них 6 на суму 684 тис. грн - у бюджетній сфері.

З урахуванням позовів минулих років задоволено 3 позови на суму 58 тис. грн, попереджено вибуття коштів із бюджету на суму 51 тис. гривень.

Зокрема, постановою Південно-західного апеляційного господарського суду залишено без змін рішення господарського суду Херсонської області від 24.11.2021 у справі 923/508/21, а апеляційні скарги відповідачів – без задоволення.

Установлено, що договір оренди нерухомого майна 2014 року між Регіональним відділенням Фонду державного майна в Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі і ФОП укладений з метою приховування фактичних договірних відносин з оренди земельної ділянки, без дотримання встановлених законом вимог до його укладання.

Апеляційний суд погодився з позицією прокурора та дійшов висновку про те, що спірний правочин є прихованим договором оренди землі, його зміст суперечить вимогам законодавства, він не спрямований на реальне настання наслідків, які ним обумовлені, а тому був визнаний судом недійсним. Зобов`язано підприємця звільнити частину земельної ділянки державної форми власності площею 0,3 га вартістю майже 2 млн гривень.

Міжнародно-правове співробітництво під час кримінального провадження

За вказаний період до обласної прокуратури з Офісу Генерального прокурора та в порядку децентралізованих зносин надійшло 11 запитів іноземних компетентних установ про надання правової допомоги у кримінальних справах різних категорій, виконано 11 запитів, у тому числі з отриманими у 2021 році.

Також органами ГУНП в області виконано 4 іноземних запити, підготовлено 1 міжнародний запит, який погоджено Офісом Генерального прокурора та скеровано до виконання іноземній стороні.

Упродовж 2022 року з ГСУ Національної поліції за підслідністю надійшло 1 кримінальне провадження у порядку перейняття.

Представництво інтересів держави в суді

В умовах особливого періоду при здійсненні представницької діяльності увагу органів прокуратури було зосереджено на захисті інтересів держави при

використанні земель, які перебувають під посиленою охороною держави, усуненні порушень закону при використанні бюджетних коштів та захисті майнових інтересів держави.

З метою реального повернення державі протиправно вилученого майна, земель, лісів, наповнення бюджетів та стягнення заподіяних збитків упродовж року прокурорами пред'явлено позови на суму 2846 млн гривень.

Судами визнано обґрунтованими вимоги у сумі 123,5 млн грн, реально виконано судові рішення на 16,7 млн гривень.

У сфері земельних відносин заявлено позовів на 2,6 млрд грн, судами визнано обґрунтованими вимоги у сумі 54,6 млн грн, реально виконано на 15,1 млн гривень.

Так, судом відкрито провадження за 3 позовами обласної прокуратури про визнання недійсними договорів оренди земельних ділянок лісового фонду загальною площею 300 га вартістю 2304 млн грн, які у 2020 році ГУ Держгеокадастру в Херсонській області протиправно вилучено з користування державного лісогосподарського підприємства та передано в оренду іноземному підприємству для ведення товарного сільськогосподарського виробництва.

Також у провадженні суду перебуває позов про витребування з чужого незаконного володіння земельних ділянок площею 6 га вартістю майже 45,8 млн грн, які розташовані у прибережно-захисній смузі Ягорлицької затоки Чорного моря та незаконно вибули з власності держави.

Судом задоволено позов прокурора та розірвано договір оренди земельної ділянки, укладений між сільською радою та суб'єктом господарювання, загальною площею 2692,5 га вартістю 52 млн грн у зв'язку з несплатою орендної плати у розмірі, встановленому законодавством. Земельну ділянку повернуто територіальній громаді, на теперішній час вживаються заходи до виконання судового рішення.

У бюджетній сфері заявлено позовів на 188,5 млн грн, судами визнано обґрунтованими вимоги прокурорів на 66,7 млн грн, реально виконано на 1,4 млн гривень.

Так, судом відкрито провадження за позовом про визнання недійсними рішення тендерного комітету та договору про капітальний ремонт дорожнього покриття загальною вартістю 152 млн грн у зв'язку з наданням підрядником недостовірної інформації про проведення аналогічних робіт, що було обов'язковою умовою при проведенні державної закупівлі за бюджетні кошти.

Судом задоволено позов прокурора та розірвано договір з капітального ремонту автомобільної дороги загального користування, укладеного між ДУ «Місцеві дороги Херсонщини» та ТОВ «Граніт-001» (підприємство, внесене до санкційного списку), чим попереджено вибуття з державного бюджету коштів на суму 65,1 млн гривень.

За результатами вивчення питання цільового використання гуманітарної допомоги для потреб Херсонщини зареєстровані кримінальні провадження за ч. 4 ст. 191 КК України за фактом привласнення та заволодіння невстановленими особами товарами, які завезені через митний кордон як гуманітарна допомога, на суму понад 94 тис. євро (близько 3,7 млн грн), замовниками якої є державні органи, органи місцевого самоврядування, установи та громадські організації Херсонської області, та за ч. 5 ст. 191 КК України за фактом розтрати гуманітарної допомоги для потреб області, яка була придбана за бюджетні кошти, на загальну суму близько 50 млн грн посадовими особами військових адміністрацій Херсонської області.

Загалом у 2022 році за результатами виявлених порушень закону при витрачанні бюджетних коштів зареєстровано 6 кримінальних проваджень.

На захист інтересів держави у сфері державної та комунальної власності заявлено позовів на 46,4 млн грн, судами задоволено вимоги прокурорів на 1,7 млн гривень.

Судом відкрито провадження за позовом обласної прокуратури про скасування рішення про державну реєстрацію права власності та витребування з чужого незаконного володіння будівлі єдиного на Півдні України Планетарію та Кінолекторію площею 675 кв.м вартістю 18 млн грн, безпідставно набутої у приватну власність. На теперішній час триває судовий розгляд.

Пріоритетом у представницькій діяльності залишається захист інтересів держави у сфері охорони культурної спадщини.

Так, за фактом руйнування та знищення пам'яток археології – курганів у Бериславському районі та пошкодження пам'ятки місцевого значення – Аджиголського маяка, розташованого в с. Рибальче, зареєстровано 2 кримінальні провадження за ч. 1 ст. 438 КК України – порушення законів та звичаїв війни.

Запобігання і протидія корупції поза межами кримінального провадження

У 2022 році прокурорами забезпечено участь у розгляді судами 10 справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, до відповідальності притягнуто 9 правопорушників (або 90 % від кількості розглянутих).

Серед них 1 державний службовець категорії «Б», 2 депутати місцевих рад, 3 посадові особи місцевого самоврядування та 3 посадові особи юридичної особи публічного права.

Зокрема, обласною прокуратурою прийнято участь у перегляді судом апеляційної інстанції рішення суду за протоколом НАЗК про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, стосовно колишнього першого

заступника голови Херсонської обласної ради, який подав завідомо недостовірні відомості до електронної декларації на загальну суму понад 2 млн грн. Херсонським апеляційним судом 31.01.2022 залишено в силі постанову міського суду, якою вказану особу визнано винною у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 172-6 КУпАП, та піддано адміністративному стягненню у вигляді штрафу на суму 17 000 грн.

Також судом апеляційної інстанції 10.02.2022 залишено без змін постанову Херсонського міського суду від 10.01.2022, якою депутата Херсонської міської ради притягнуто до адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового контролю.

Забезпечено участь у розгляді протоколу НАЗК про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, стосовно колишнього заступника начальника управління - начальника відділу державного контролю управління безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини Головного управління Держпродспоживслужби в Херсонській області, який несвоєчасно подав без поважних причин декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Постановою Херсонського міського суду від 17.01.2022 накладено на нього адміністративне стягнення у виді штрафу.

У порядку ч. 3 ст. 65-1 Закону України «Про запобігання корупції» внесено 5 подань. З урахуванням внесених у 2021 році розглянуто 9 подань із вжиттям заходів, до дисциплінарної відповідальності притягнуто 5 посадових осіб.

Так, за результатами розгляду подання Херсонської обласної прокуратури, яке було скеровано голові Державної служби України з безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, до дисциплінарної відповідальності притягнуто заступника директора Херсонської регіональної державної лабораторії.

Протидія порушенням прав громадян у правоохоронній та пенітенціарній сфері

З метою забезпечення реального стану законності у піднаглядних органах та установах виконання покарань органами прокуратури області внесено 44 документи реагування про усунення порушень при виконанні кримінальних покарань та застосуванні інших примусових заходів. За результатами їх розгляду до дисциплінарної відповідальності притягнуто 25 осіб, скасовано 4 акти посадових осіб піднаглядних установ, з дисциплінарних приміщень виправних колоній звільнено 3 осіб.

Узято участь у розгляді 451 провадження, пов'язаного з виконанням вироків, у судах першої та апеляційної інстанцій. Задоволено 4 апеляційні скарги прокурора на незаконні рішення судів першої інстанції, винесені в порядку ст. 537 КПК України.

Задля вирішення проблемних питань, забезпечення належної організації роботи та відомчого контролю на піднаглядних об'єктах обласною

прокуратурою у період воєнного стану направлено 8 листів до обласних та центральних органів виконавчої влади (ДУ «ЦОЗ ДКВС України», ДУ «Центр пробації», ГУНП в Херсонській області, Департамент з питань виконання кримінальних покарань ДКВС України, Державна виконавча служба України, Державна міграційна служба України, Міністерство юстиції України, Міністерство охорони здоров'я України).

Вживаються відповідні заходи реагування за фактами порушень законів і прав людини, у тому числі кримінально-правові, та здійснюється документування відомостей про воєнні та інші злочини, вчинені в установах виконання покарань ДКВС в області військовослужбовцями Російської Федерації та їхніми прибічниками.

За результатами перевірок зареєстровано 19 кримінальних проваджень, з них: 11 – за фактами порушення з боку військовослужбовців Російської Федерації законів і звичаїв ведення війни за ч. ч. 1, 2 ст. 438 КК України, 1 – за фактом колаборційної діяльності з боку працівників установ ДКВС України, розташованих на території області, за ч. 5 ст. 111-1 КК України та 3 – за фактом переходу на бік ворога під час воєнного стану за ч. 2 ст. 111 КК України, 1 – за фактом службової недбалості з боку адміністрації ДУ «Північна ВК № 90» під час здійснення закупівлі кам'яного вугілля за ч. 1 ст. 367 КК України, 3 – за фактами застосування недозволених методів досудового розслідування працівниками органів поліції за ч. 2 ст. 365 КК України.

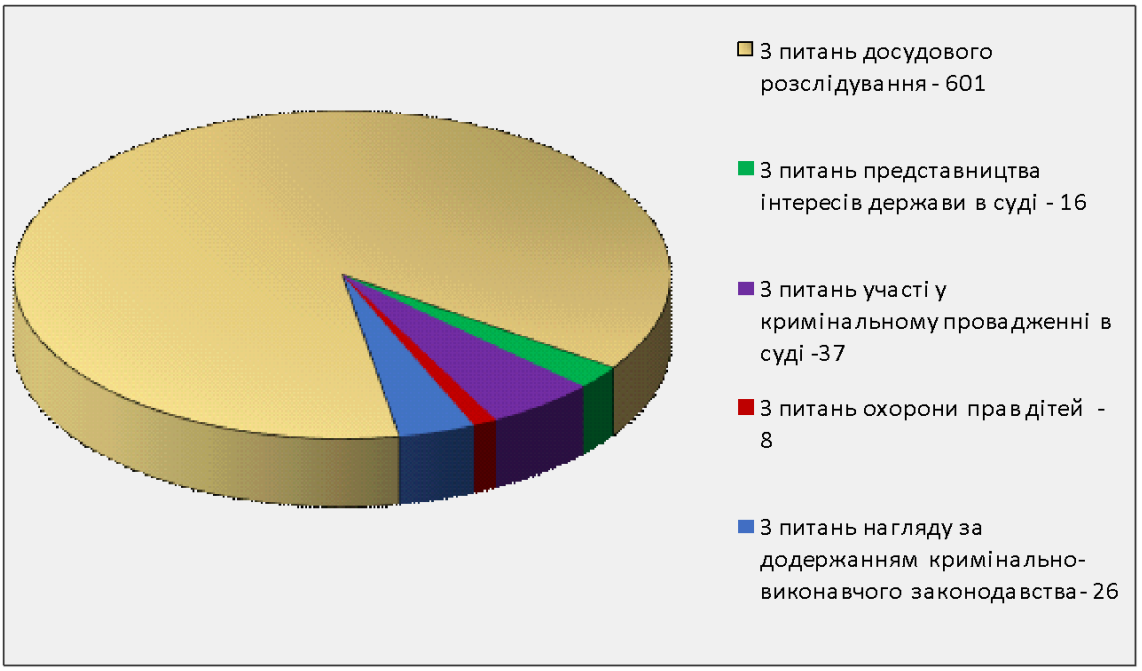
За процесуального керівництва прокурорів області 9 колишнім працівникам установ ДКВС України в області, які у період воєнного стану зрадили присязі та перейшли працювати в нелегітимні органи і установи так званої «Федеральної служби виконання покарань» Російської Федерації, повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 111 КК України, та обрано запобіжний захід у виді тримання під вартою. Обвинувальні акти стосовно вищевказаних осіб, які підозрюються у державній зраді, планується направити до суду у максимально стислі строки.

Розгляд звернень і запитів, забезпечення доступу до публічної інформації

Упродовж 2022 року до органів прокуратури області надійшло 2934 звернення. Вирішено 1100 звернень громадян та юридичних осіб, задоволено 53 звернення.

До інших відомств для вирішення направлено 305 звернень. Повернуто заявникам або залишено без розгляду 63 звернення.

Із вирішених звернень 23 надійшло від народних депутатів України, звернення цієї категорії не задовольнялися.

За категоріями найбільшу кількість звернень вирішено з питань досудового розслідування - 601, у тому числі від учасників кримінального провадження - 222, з них задоволено - 23 (12).

На дії і рішення слідчих Національної поліції розглянуто 160 звернень, з яких 6 задоволено.

Упродовж 2022 року органами прокуратури області розглянуто 17 запитів на інформацію.

За 17 запитами 10 запитувачам інформацію надано, 7 - скеровано відповідні роз'яснення. Рішення про відмову в установленому порядку не оскаржувалися. Строки розгляду запитів не продовжувалися та не порушувалися.

Інформування суспільства щодо діяльності органів прокуратури області

У 2022 році вжито заходів щодо всебічного висвітлення діяльності органів прокуратури області.

Здійснено 1241 виступ у засобах масової інформації, з них: 791 - в інтернет-виданнях, 291 - в інформаційних агентствах, 100 - в електронних (радіо, телебачення), 47 - в друкованих засобах масової інформації, 12 - в акредитованих в Україні зарубіжних виданнях.

На офіційному сайті Херсонської обласної прокуратури розміщено 336 публікацій щодо актуальних питань діяльності органів прокуратури області, розслідування злочинів, переважна більшість яких пов'язана з російською агресією.

Також 305 повідомлень розміщено на офіційному сайті Офісу Генерального прокурора, з них: 156 - у рубриці «Новини», 149 - у рубриці «Регіональні новини».

У звітному періоді надано 73 коментарі представникам ЗМІ регіональних, всеукраїнських та іноземних видань.

За участю керівництва обласної прокуратури проведено 1 спільний брифінг із заступником МВС Мері Акопян у Херсоні (виявлені катівні у Херсоні та області) та проведено 8 інтерв'ю на теми воєнних злочинів, злочинів проти основ національної безпеки.